

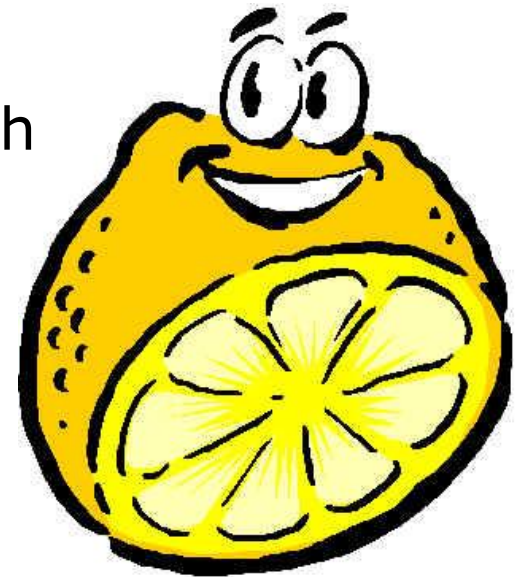
Acidobazická rovnováha

Základní fakta – opakování

Regulace A-B rovnováhy

Patofyziologie nejvýznamnějších poruch

Kyseliny vs. báze

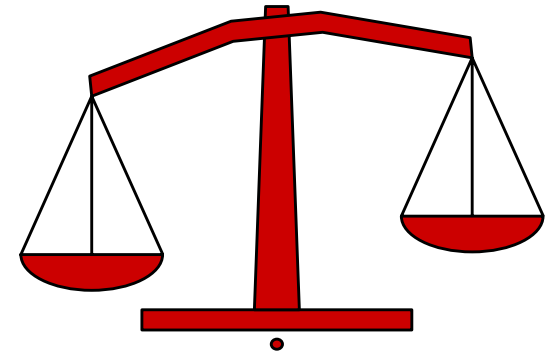

- definice: Bronsted-Lowry (1923)

Kyselina: H⁺ donor
Báze: H⁺ akceptor

- normální A:B poměr ~ 1:20

Henderson-Hasselbachova rovnice:
$$\text{pH} = 6.1 + \log\left(\frac{[\text{HCO}_3^-]}{0.03 \text{ pCO}_2}\right)$$

- síla je definována jako tendence odevzdat (popř. přijmout) hydrogenový iont do (z) rozpustidla (tj. vody v biologických systémech)
-

pH

- množství H^+ v krvi se udává jako pH raději než absolutní koncentrace v mmol/l protože je cca milionkrát nižší než u běžných elektrolytů (např. Na^+ , K^+ , Ca^{++} , ...)

- pH je tedy nepřímým ukazatelem $[H^+]$
  - $pH\ 7 = 1 \times 10^{-7}$ (= 0.0000001) mmol/l

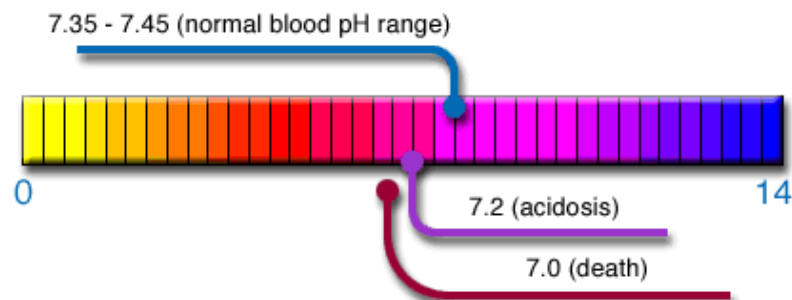
$$pH = -\log [H^+]$$

- CAVE! hydrogenové ionty (tj. protony) neexistují v roztoku volně ale jsou vázány s okolními molekulami vody vodíkovými vazbami (H_3O^+)

- $\uparrow[H^+]$ o faktor 2 způsobuje $\downarrow$ pH o 0.3

pH 7.40	~ 40 nmol/l
pH 7.00	~ 100 nmol/l
pH 7.36	~ 44 nmol/l
pH 7.44	~ 36 nmol/l

- neutrální × normální pH plazmy
  - pH 7.4 (7.36-7.44) → normální
  - pH 7.0 → neutrální ale fatální!!!

Proč je pH tak důležité ?

- $[H^+]$ v nmol/l, $[K^+, Na^+, Cl^-, HCO_3^-]$ v mmol/l; přesto je $[H^+]$ zásadní:
  - pH má efekt na **funkci proteinů**
    - vodíkové vazby = 3-D struktura = funkce
  - všechny známé **nízkomolekulární** a ve **vodě rozpustné** sloučeniny jsou téměř kompletně **ionizovány** při neutrálním pH
    - pH-dependentní ionizace (tj. náboj) slouží jako účinný mechanismus **intracelulárního zadržení** ionizovaných látek v cytoplazmě a organelách
  - výjimky:
    - makromolekuly (proteiny)
      - většinou nesou náboj, zadrženy díky velikosti nebo hydrofobicitě
    - lipidy
      - ty které zůstávají intracelulárně jsou vázány na proteiny
    - odpadní produkty
      - je cílem se jich zbavit

“Nejdůležitější” pH je intracelulární

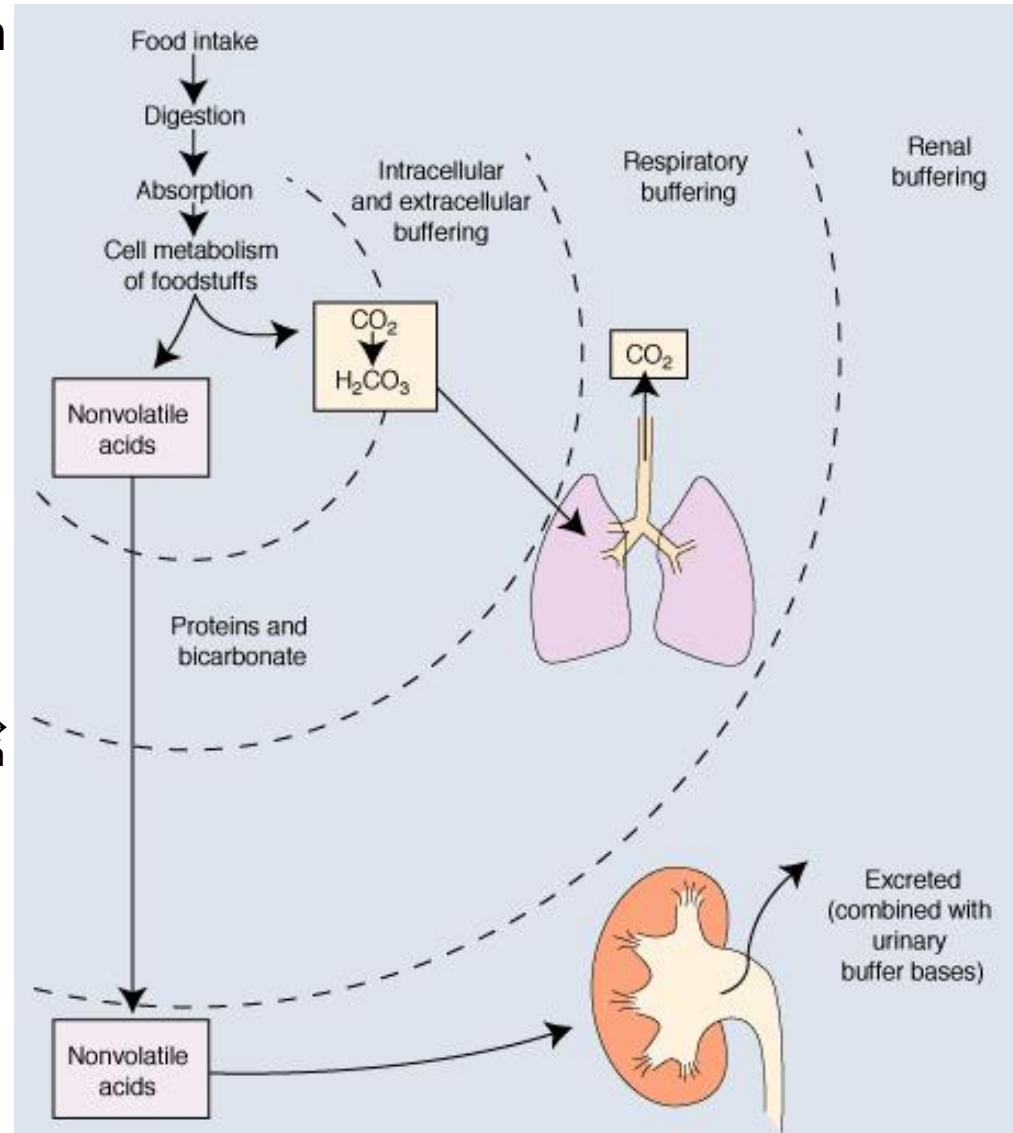
- intracelulární pH je udržováno zhruba **neutrální** (~6.8 při 37 °C) protože toto je pH při kterém jsou intermediární metabolity ionizovány a zadrženy v buňce

pN $\rightarrow$ $[H^+] = [OH^-]$
pN=7.0 při 25 °C pro čistou H₂O
pN=6.8 při 37 °C intracelulárně

- extracelulární pH je vyšší o cca 0.5 až 0.6 pH jednotek, což reprezentuje zhruba **4-násobný gradient** usnadňující přestup H⁺ z buňky
  - stabilita intracelulární $[H^+]$ je zásadní pro metabolismus
- stabilní intracelulární pH je udržováno:
  - pufrováním (chemické, metabolické, sekvestrace v organelách)
  - změnami arteriálního pCO₂
  - únikem fixních kyselin z buňky do extracelulární tekutiny

pH je neustále "narušováno" metabolismem

- produkce metabolických kyselin
  - **"volatilní" kyselina** (CO_2 resp. H_2CO_3)
    - intermediární metabolismus substrátů
      - $\text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{H}_2\text{CO}_3$
  - **"fixní" kyseliny**
    - silné anorganické kyseliny
      - metabolismus zejm. proteinů resp. AK
        - sírová (Met, Cys)
        - chlorovodíková (Arg, Lys)
      - metabolismus nukl. kyselin
        - fosforečná (zejm. DNA)
    - laktát
      - anaerobní glykolýza
    - ketolátky
      - metabolismus mastných kys. $\rightarrow$ ketogeneze $\rightarrow$ kys. acetoctová a hydroxymáselná
- regulace pH
  - intracel. a extracel. pufry
  - plíce - respirace (CO_2)
  - ledviny
    - reabsorpce HCO_3^-
    - exkrece H^+

METABOLISMUS
kontinuální produkce kyselin

kompletní oxidace
glukózy a mastných kys.

anaerobní glykolýza, ketogeneze,
aminokyseliny, nukleotidy

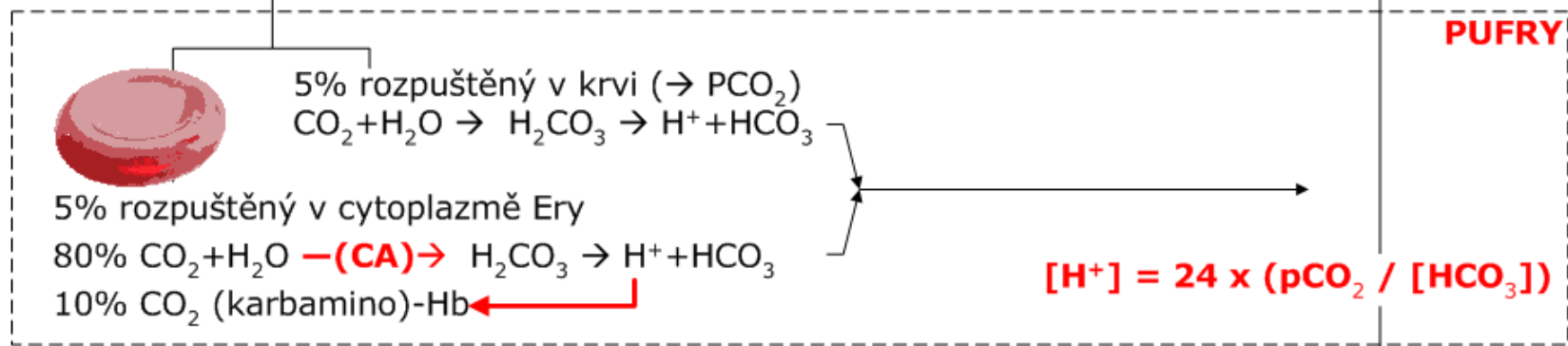

"fixní" kyseliny

laktát, fosfát, sulfát, acetoacetát, b-hydroxybutyrát, (resp. jejich kyseliny)

70 - 100 mmol/den

"volatilní" kyseliny
CO₂ (resp. H₂CO₃)
12,000 - 24,000 mmol/den

H⁺ EXKRECE

pCO₂ → centr. a perif. chemoreceptory
→ resp. centrum (medula obl.) →
resp. svaly

pCO₂ = V_{CO2} / V_A

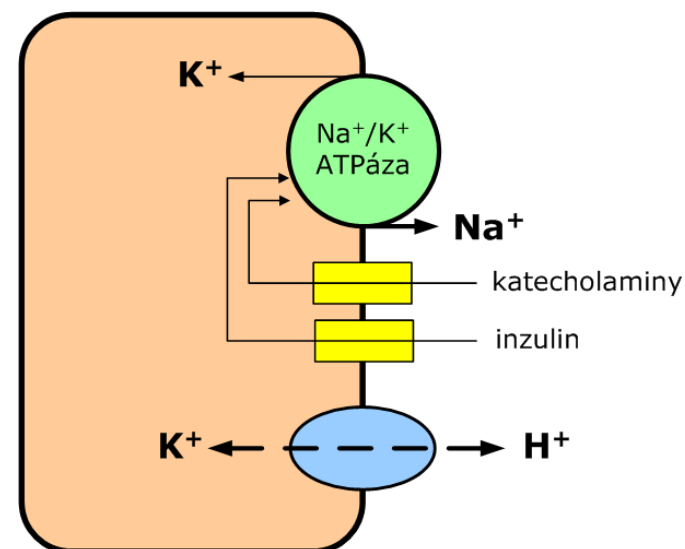
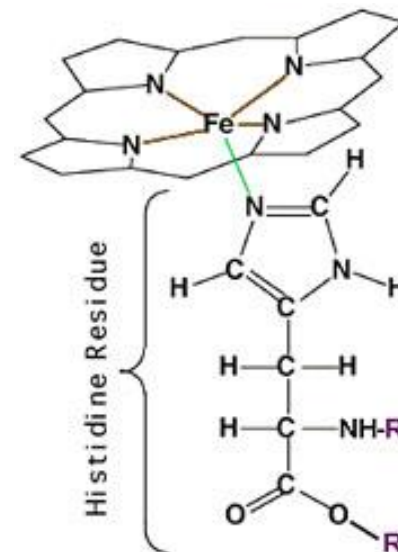

reabsorpce bikarbonátu
sekrece H⁺

Pufry

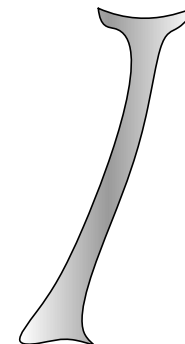
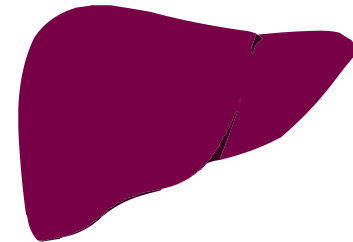
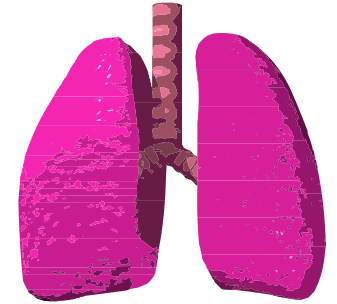
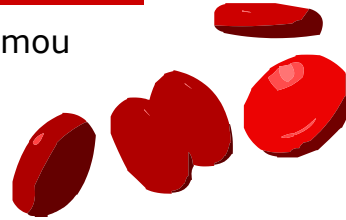
- (1) proteiny (☞ amfoterní)
  - H^+ a CO_2 mohou volně difundovat přes plazmatickou membránu a být pufrovány
  - ECT – zejm. albumin
    - hemoglobin v Ery je vlastně součástí ECT!!!
  - ICT – buněčné proteiny
- (2) anorganické pufry
  - ECT – zejm. bikarbonátový
    - H_2CO_3 / HCO_3^-
  - ICT – zej. fosfátový
    - $H_3PO_4 / H_2PO_4^- + HPO_4^{2-}$
- (3) transcelulární výměna H^+/K^+
  - změny ABR ovlivňují i rovnováhu draslíku a naopak !!!
  - hormonální ovlivnění !!!

Orgány zapojené v regulaci ABR

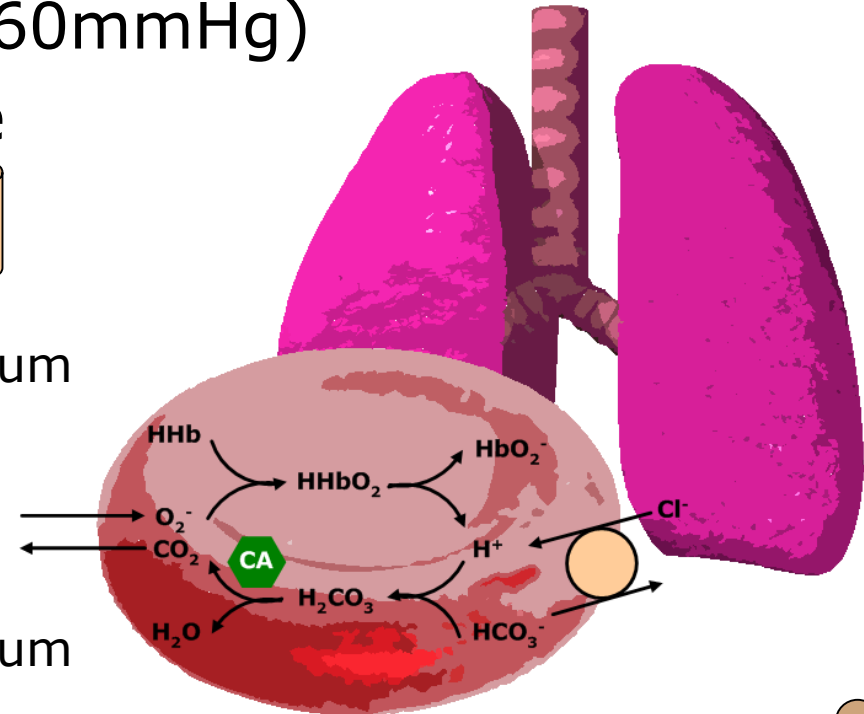
- Ery jsou co do parametrů ABR v rovnováze s plazmou
- vysoká pufrovací kapacita
  - hemoglobin – hlavní pufr pro CO₂
- exkrece CO₂ alveolární ventilací: minimálně 12,000 mmol/den
- respirační centrum reaguje citlivě (minuty), maximum kompenzace za 12 – 24 hod, pak pokles citlivosti
- reabsorpce filtrovaného bikarbonátu: 4,000 až 5,000 mmol/den
- exkrece fixních kyselin (aniont a příslušný H⁺): cca 100 mmol/den
- významná CO₂ produkce kompletní oxidací substrátů (20% celkové denní produkce)
- metabolismus amoniaku
  - přeměna NH₄⁺ na ureu spotřebovává HCO₃⁻
- produkce plazmatických proteinů
  - zejm. albumin (viz anion gap)
- kostní anorganická matrix = krystaly hydroxyapatitu (Ca₁₀(PO₄)₆(OH)₂)
  - příjem H⁺ výměnou za Ca²⁺, Na⁺ a K⁺
  - při dlouhodobé acidóze (např. urémie, RTA) uvolňování HCO₃⁻, CO₃⁻ a HPO₄²⁻
    - *resorpce kostí ale součást patogeneze poruchy, ne kompenzační mechanismus ABR!!!*

Regulace resp. systémem - CO_2

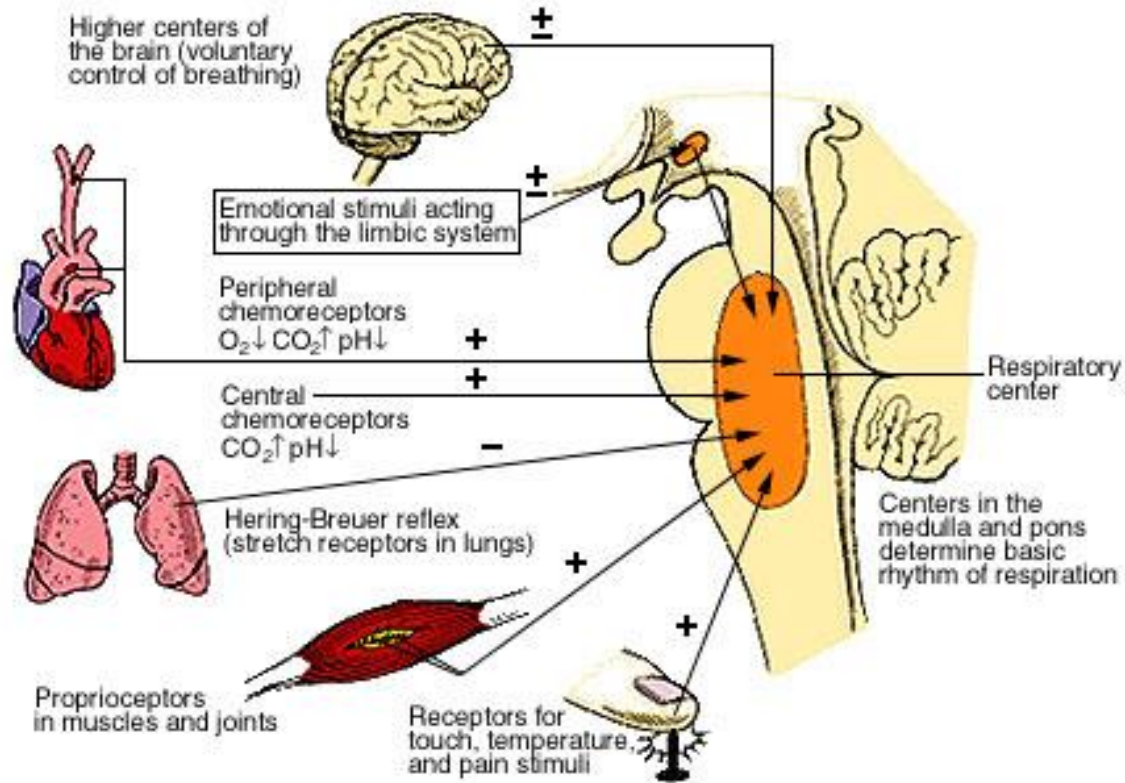
- změny ve stimulaci respiračního centra pomocí pCO_2 (resp. H^+ v CSF) a pO_2 ($<60\text{mmHg}$)
- změna alveolární ventilace
- poruchy
  - acidemie
    - → mozkové respirační centrum
    - → ↑ alveolární ventilace
    - → ↓ CO_2
  - alkalemie
    - → mozkové respirační centrum
    - → ↓ alveolární ventilace
    - → ↑ CO_2

$$p_{\text{aCO}_2} = V_{\text{CO}_2} / V_a$$

Celkový CO_2 v krvi:
= $[\text{HCO}_3^-] + [\text{H}_2\text{CO}_3]$
+ [karbamino CO_2]
+ [rozpuštěný CO_2]

Respirační centrum

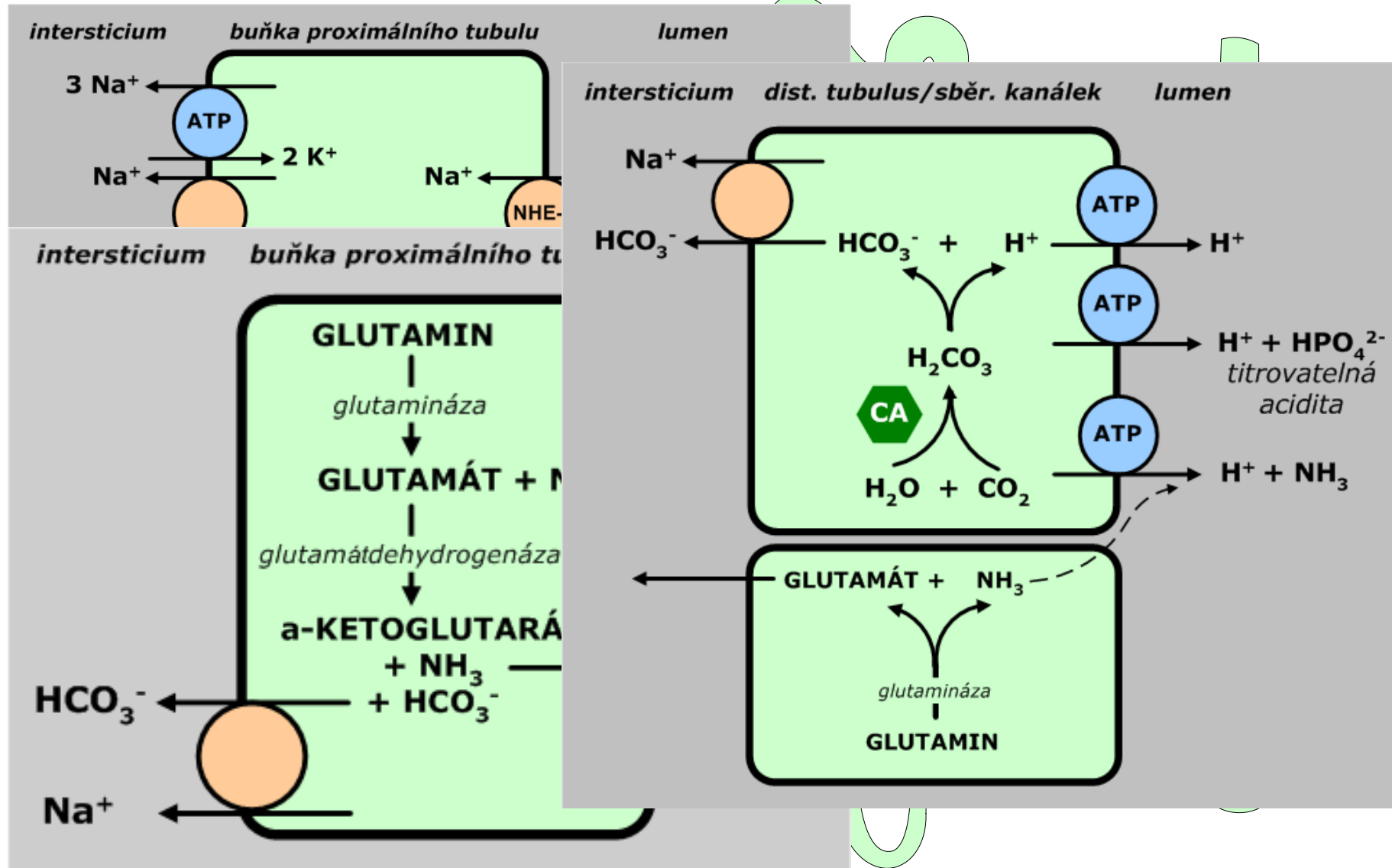
- při déletrvající resp. acidóze ($\uparrow PaCO_2$) se citlivost dechového centra na $PaCO_2$ snižuje a primárně reaguje na PaO_2 . Podání kyslíku (léčebné) může proto někdy vést k prohloubení resp. acidózy nebo až respirační zástavě !!!

Regulace ledvinami – H^+ & HCO_3^-

- proximální tubulární mechanizmy:
    - reabsorpce filtrovaného HCO_3^-
      - karboanhydráza
      - NHE-3 výměník (reabsorpce HCO_3^- spojena s reabsorpcí Na^+)
    - produkce NH_4^+
      - z glutaminu v prox. tubulu za současné tvorby HCO_3^-
        - glutamin je jednou z forem depozice odpadního dusíku (v játrech)
      - většina recykluje v dřeni ledviny
      - pokud odvedeno krví zpět do oběhu, metabolizace v játrech za vzniku močoviny
  - distální tubulární mechanizmy:
    - “čistá” exkrece H^+
      - normálně 70mmol/den
      - max. 700mmol/den
        - společně s proximálním tubulem se může exkrece H^+ zvýšit 1000x!!! ($\downarrow$ pH moči 4.5)
    - reakce s HPO_4^{2-} - $\uparrow$ “titrovatelné” acidity (TA)
    - obohacení lumenální tekutiny o NH_4^+
    - reabsorpce zbývajcího HCO_3^-
-

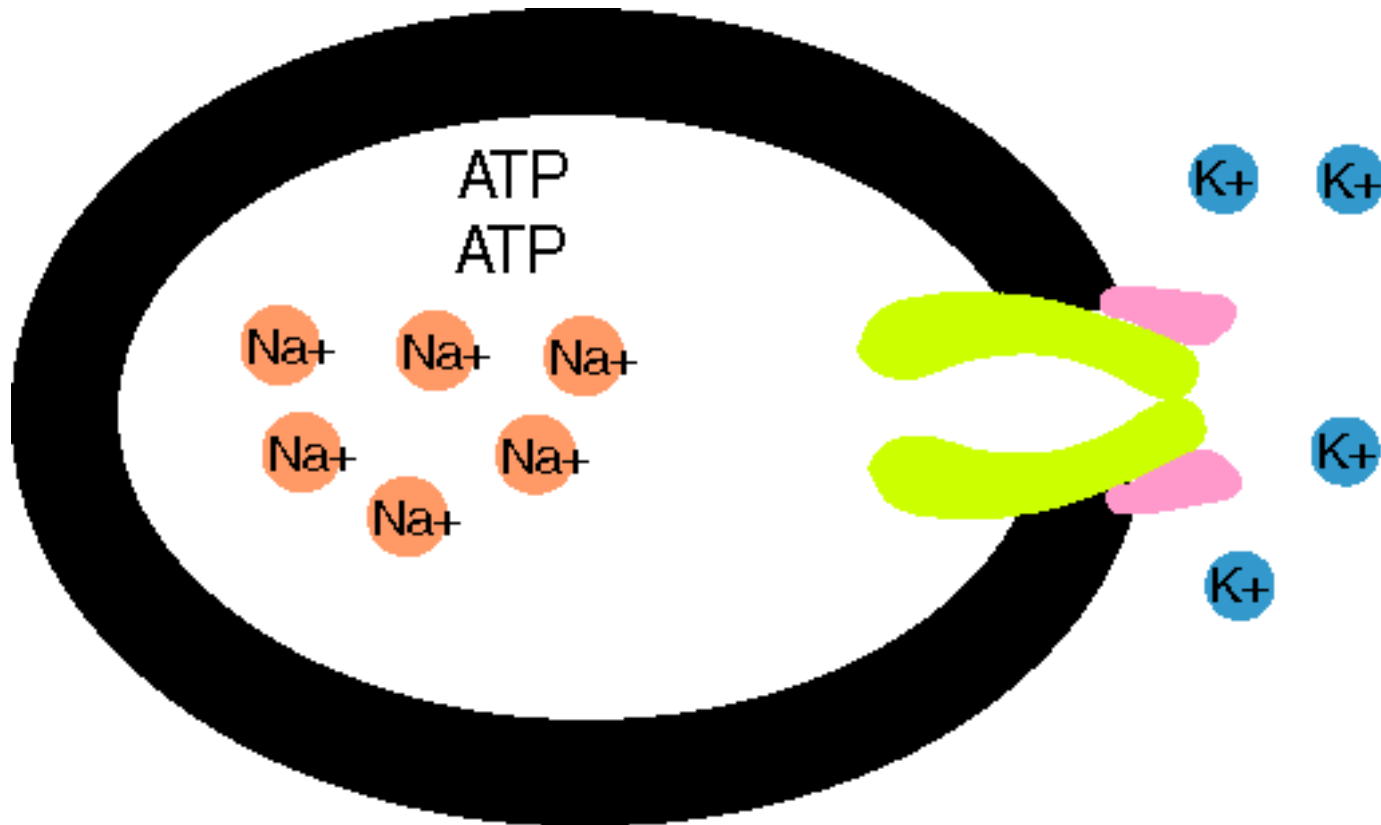
Regulace ABR v úsecích nefronu

Na⁺/K⁺ ATP-áza

- elektrogenní (poměr 3 Na⁺ :2 K⁺)
- energie pro sekundárně-aktivní transporty s Na⁺

Hodnocení A-B rovnováhy

	Arteriální krev (interval)		Žilní krev
pH	7.40	7.38 - 7.42	7.33 - 7.43
H⁺ (nmol/l)	40	36 - 44	
pCO₂ (mmHg/kPa)	40 / 5.3	35 - 45 / 5.1 - 5.5	41 - 51
HCO₃⁻ (mmol/l)	25	22 - 26	24 - 28
BE	±2		
AG (mEq/l)	12	10 - 14	
Hb saturace (%)	95	80 - 95	70 - 75
pO₂ (mmHg)	95	80 - 95	35 - 49

Hodnocení A-B rovnováhy

- mnohem přesnější je hodnocení arteriální krve, hodnoty venózní krve jsou velmi proměnlivé podle okamžité situace (tj. metabolických nároků jednotlivých tkání)
  - BE (base excess/deficit) – HCO_3^- $\uparrow$ nebo $\downarrow$
    - = množství fixní kyseliny nebo báze, která musí být přidána do vzorku krve aby bylo dosaženo pH 7.4
  - AG (anion gap) $\sim 12 - 15$
    - = rozdíl v plazm. koncentraci hlavních kationtů (Na^+ a K^+) a aniontů (Cl^- a HCO_3^-)
      - rozdíl reprezentuje běžně nestanovované anionty jako fosfáty, sulfáty, anionty organických kyselin, albumin
-

Poruchy A-B rovnováhy

- **acidóza** (resp. acidemie) vs. **alkalóza** (resp. alkalemie)
    - poruchy jsou definovány podle jejich efektu na pH ECT před tím než s uplatní sekundární kompenzační faktory
- acidemie:** arteriální $\text{pH} < 7.36$ (i.e. $[\text{H}^+] > 44 \text{ nM}$)
alkalemie: arteriální $\text{pH} > 7.44$ (i.e. $[\text{H}^+] < 36 \text{ nM}$)
- **etiologie** – izolované vs. smíšené A-B poruchy
    - **respirační** acidóza nebo alkalóza
      - abnormální proces vedoucí ke změně pH v důsledku primární změny **pCO_2**
    - **non-respirační (metabolická)** acidóza nebo alkalóza
      - abnormální proces vedoucí ke změně pH v důsledku primární změny **$[\text{HCO}_3^-]$**
  - primární porucha → pufry → kompenzace → korekce
-

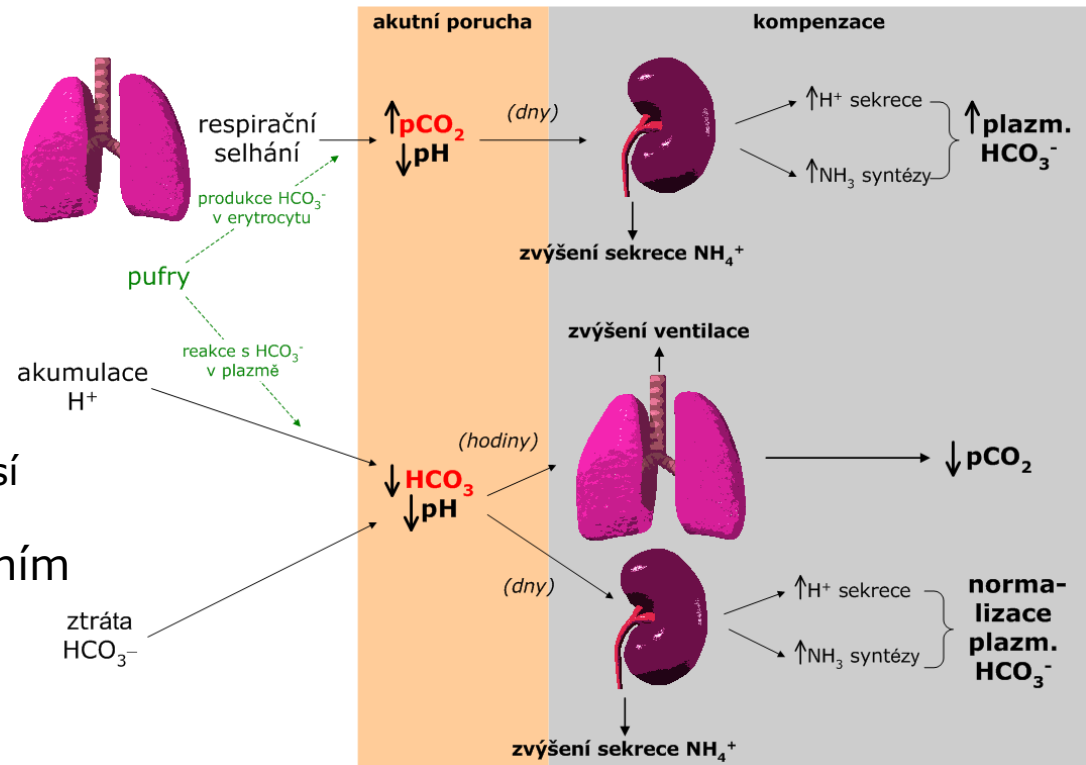
Pufrování, kompenzace a korekce poruch ABR

- respirační

- (1) pufrování
  - především intracelulární proteiny (Hb !!!)
- (2) kompenzace
  - hyperventilace
    - zpravidla omezená, protože porucha respirace byla příčinou poruchy
  - renální – úspěšnost závisí na funkci ledvin
- (3) terapií nebo odstraněním vyvolávající příčiny

- metabolické

- (1) pufrování
  - především bikarbonátový systém
- (2) kompenzace
  - hyperventilace – úspěšnost závisí na funkci dých. systému
  - renální – úspěšnost závisí na funkci ledvin, porucha ledvin mohla být příčinou poruchy!!

Respirační acidóza (RAC)

- ↓pH v důsledku ↑PaCO₂ (>40 mmHg = hyperkapnie)
  - akutní (↓pH)
  - chronická (↓pH nebo normální pH)
    - renální kompenzace – retence HCO₃⁻ a zvýš. exkrece H⁺ (3 - 4 dny)
- příčiny:
  - (1) pokles alveolární ventilace - **naprostá většina případů**
    - porucha se může vyskytnout na jakékoliv úrovni kontrolního mechanismu respirace
    - stupeň hypoxémie koresponduje s mírou alveolární hypoventilace
      - zvýšení %O₂ ve vdechovaném vzduchu upraví pouze "čistou hypoventilaci"
!!!
  - (2) zvýš. koncentrace CO₂ ve vdechovaném vzduchu
    - opak. vdechování vydechovaného vzduchu obsahujícího CO₂
    - více CO₂ ve vdechovaném vzduchu
    - insuflace CO₂ do dutin (např. laparoskopické výkony)
  - (3) zvýšená produkce CO₂ u hyperkatabolických stavů
    - např. maligní hypertermie, sepse, popáleniny

$$paCO_2 = VCO_2 / VA$$

vzrůst arteriálního pCO₂ je normálně velmi silným stimulem ventilace takže respirační acidóza se v případě, že regulace není porušena, rychle upraví kompenzatorní hyperventilací

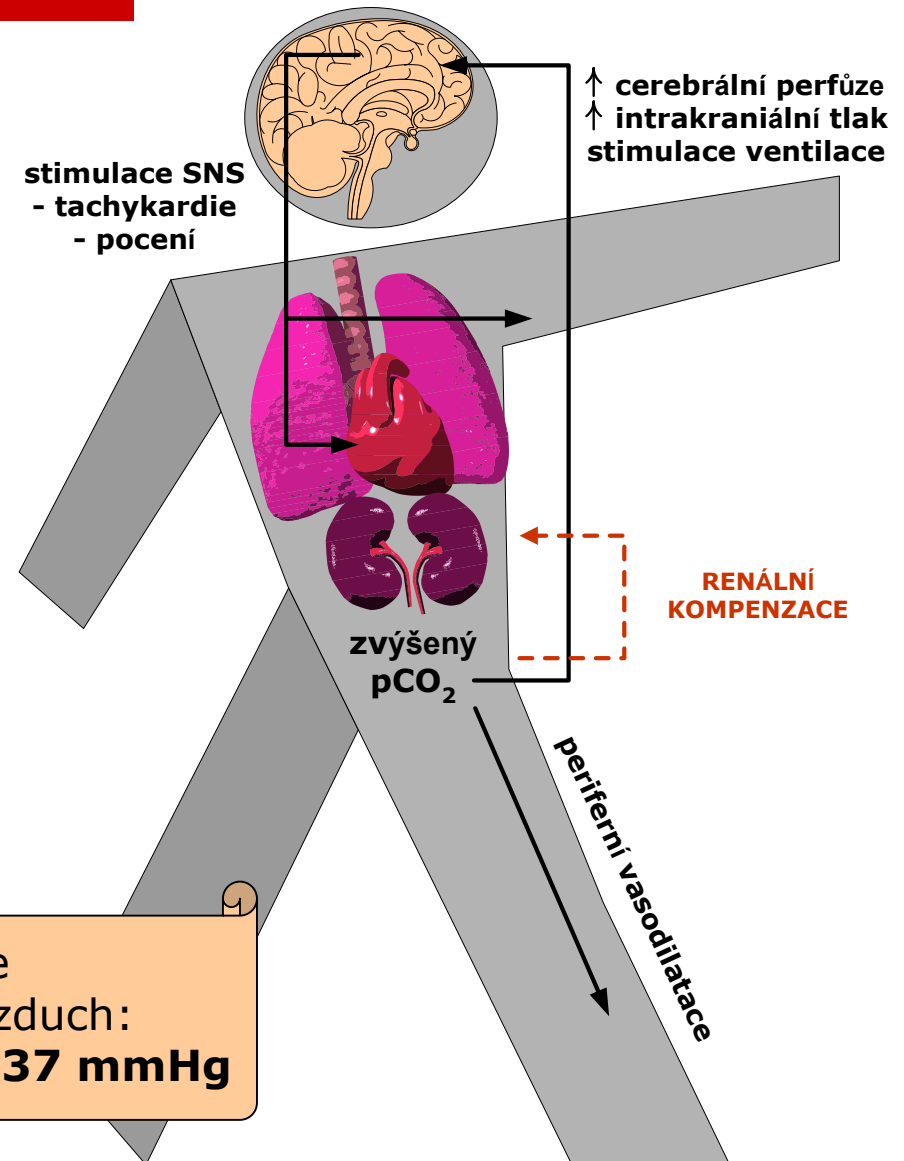
Nedostatečná alveolární ventilace

- centrální (CNS) příčiny
    - deprese resp. centra opiáty, sedativy, anestetiky
    - CNS trauma, infarkt, hemoragie nebo tumor
    - hypoventilace při obezitě (Pickwickův syndrom)
    - cervikální trauma nebo léza C4 a výše
    - poliomyelitis
    - tetanus
    - srdeční zástava s cerebrální hypoxií
  - nervové a muskulární poruchy
    - Guillain-Barre syndrom
    - myasthenia gravis
    - myorelaxanci
    - toxiny (organofosfáty, hadí jed)
    - myopatie
  - plicní onemocnění a hrudní defekty
    - akutní COPD
    - trauma hrudníku - kontuze, hemothorax
    - pneumothorax
    - diafragmatická paralýza
    - plicní edém
    - adult respiratory distress syndrome
    - restriční choroba plic
    - aspirace
  - nemoci dýchacích cest
    - laryngospasmus
    - bronchospasmus / astma
  - zevní faktory
    - nedostatečná mechanická ventilace
-

Metabolické důsledky hyperkapnie

- CO₂ pohotově proniká plazm. membránou
  - útlum intracelulárního metabolismu
- extrémně vysoká hyperkapnie:
  - anestetický efekt (pCO₂ > 100 mmHg)
- příznaky z hypoxemie

pACO₂ > 90 mmHg není kompatibilní se životem u pacienta dýchajícího okolní vzduch:
pAO₂ = [0.21 x (760 - 47)] - 90/0.8 = 37 mmHg

RAC - kompenzace a korekce

- akutní kompenzace – především pufrováním!
  - cca 99% pufrování intracelulárně
    - proteiny (vč. hemoglobinu) a fosfáty jsou nejdůležitější pro CO_2 ale jejich koncentrace je nízká v poměru k množství CO_2 které je potřeba pufrovat
      - bikarbonátový systém nemůže pufrovat “sám sebe” u RA
  - efektivita kompenzatorní hyperventilace zpravidla omezena
- chronická kompenzace - renální
  - $\uparrow$ retence HCO_3^- , maximum za 3 až 4 dny
  - $\uparrow$ $\text{paCO}_2 \rightarrow \uparrow$ pCO_2 v prox. a dist. tubulu $\rightarrow \uparrow$ H^+ sekrece do lumen:
    - $\uparrow$ HCO_3^- produkce (tj. plazma $[\text{HCO}_3^-]$ vzroste)
    - $\uparrow$ Na^+ reabsorpce výměnou za H^+
    - $\uparrow$ NH_4^+ produkce a sekrece k “pufrování” H^+ v tubulárním lumen, regenerace HCO_3^-
- korekce - pCO_2 se po obnovení dostatečné alveolární ventilace rychle normalizuje
  - léčba základné příčiny pokud možno
  - mechanická podpora ventilace
    - rychlý pokles pCO_2 (zejm. u chron. RA) může vést k:
      - těžké hypotenzi
      - “post-hyperkapnické” alkalóze

Respirační alkalóza (RAL)

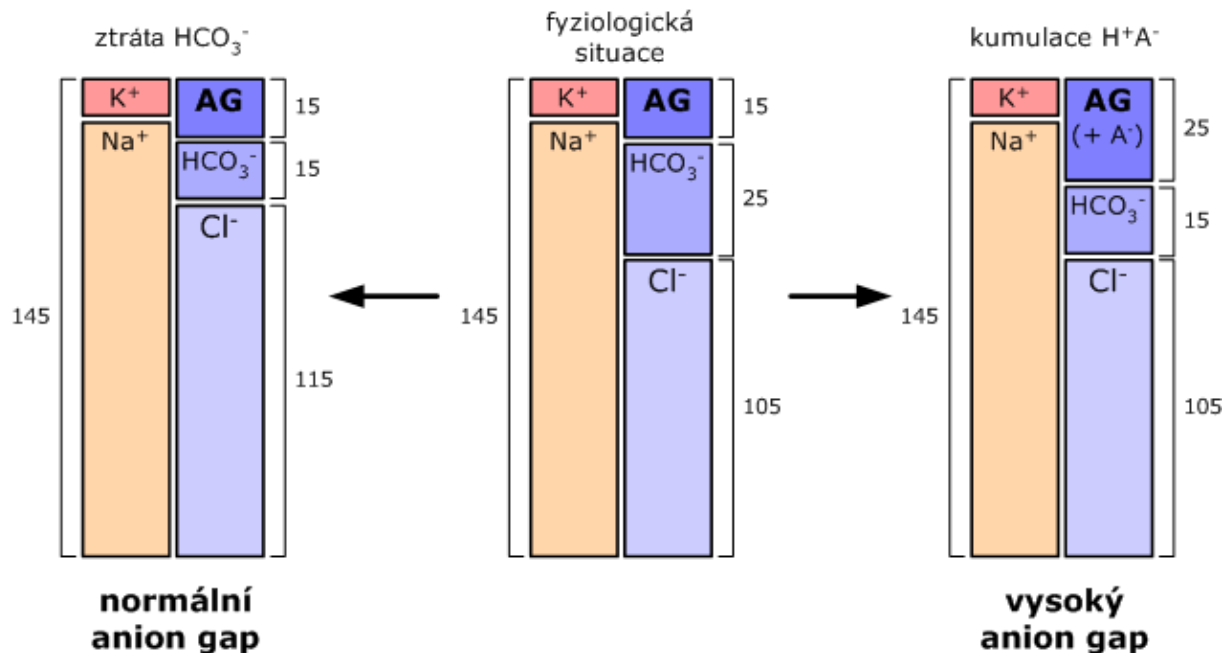
- jakákoliv příčina hyperventilace vede k poklesu $p\text{CO}_2$, $\uparrow\text{pH}$ a tím k RAL
  - příčiny
    - stimulace perif. chemoreceptorů
      - hypoxie (anemie, vysoký nadm. výška, srd. selhání, cyanotická srd. vada, ...)
    - stimulace plicních receptorů
      - restr. choroby plic [pneumonie, embolie, fibróza, edém]
    - hyperstimulace dechového centra
      - léky (salicyláty), theofylin, ...
      - těhotenství (progesteron)
      - sepse
      - jaterní insuficience (toxiny)
      - intrakraniální hypertenze
      - encefalitida
      - mozk. nádory
    - psychogenní – hysterie, anxieta, bolest
  - kompenzace
    - pufrý (zejm. intracelulární proteiny = uvolnění H^+)
    - pokles renální exkrece H^+ a reabsorpce HCO_3
    - pokles NH_4^+ produkce a sekrece
  - komplikace
    - uvolněním H^+ z vazby na plazm. proteiny se mění jejich vazebná kapacita pro jiné kationty, např. Ca^{2+} → pokles koncentrace ionizovaného Ca^{2+} v plazmě → pokles prahu dráždivosti (Na/Ca výměník vs. prahový potenciál) → parestezie
-

Metabolická (nerespirační) acidóza (MAC)

- **↓pH** v důsledku **↓HCO₃⁻**
- patofyziologicky - klasifikace pomocí anion gap (AG):

$$AG = ([Na^+] + [K^+]) - ([Cl^-] - [HCO_3^-]) = 12-15$$

- (1) nárůst nebo retence fixních [H⁺] = vysoký AG
- (2) absolutní ztráta nebo ↓ reabsorpce HCO₃⁻ = normální AG

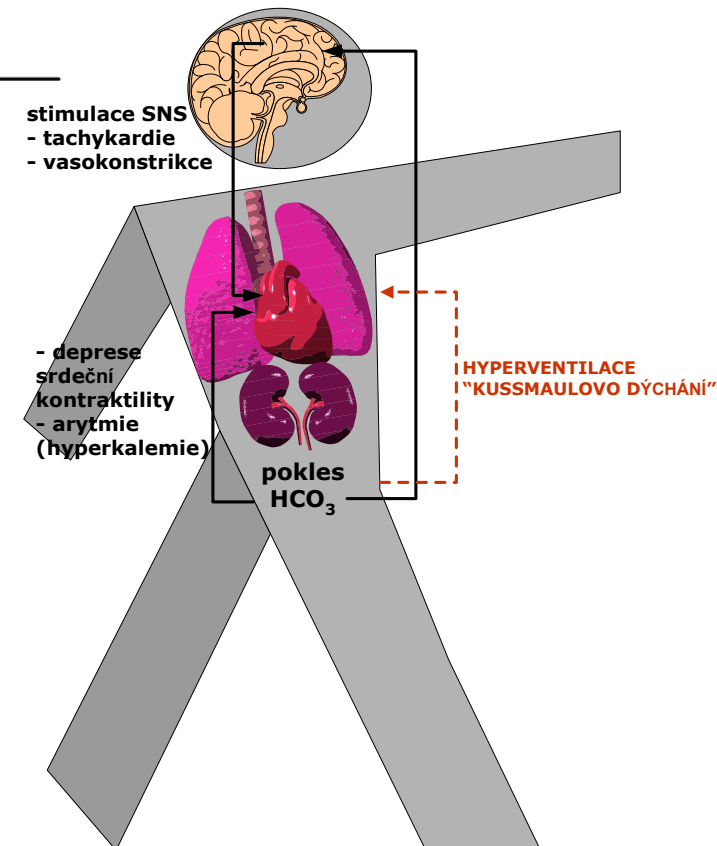
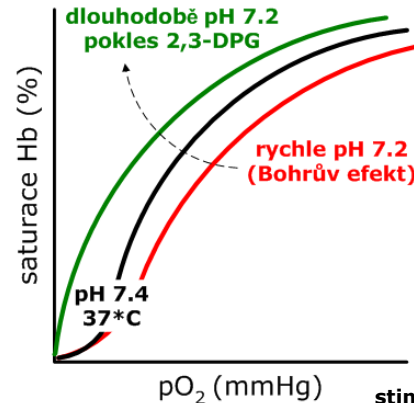
MAC – metabolické důsledky a kompenzace

metabolické efekty

- CAVE - některé efekty MAC jsou protichůdné !
- (1) posun disociační křivky hemoglobinu
- (2) kalemie - je výslednicí
  - K^+/H^+ výměny
  - výše glomerulární filtrace (např. renální selhání)
  - osmotické diurézy (např. diab. ketoacidóza)
- (3) kardiovaskulární
  - při $pH > 7.2$ převažuje efekt stimulace SNS (katecholaminů)
  - při $pH < 7.2$
    - přímý inhibiční vliv $[H^+]$ na kontraktilitu
    - vasodilatační efekt $[H^+]$
- (4) zvýšená kostní resorpce (pouze u chronické acidózy)

kompenzace

- respirační
  - hyperventilace (Kusmaulovo dýchání)
- renální – max. acidifikace moči ($pH \sim 4.5$)
  - kompletní reabsorpce bikarbonátu
  - max. ekrece H^+
  - zvýšení NH_4^+ produkce a sekrece

Etiologie MAC

- vysoký AG (= normochloremická MAC)
    - ketoacidóza
      - diabetes
      - alkoholismus
      - hladovění
    - laktátová acidóza
      - typ A – porucha perfuze
      - typ B – terapie diabetu biguanidy
    - renální selhání
      - akutní
      - chronické = urémie
    - intoxikace
      - ethylenglykol
      - methanol
      - salyciláty
  - normální AG (hyperchloremická MAC)
    - renální
      - renální tubulární acidóza
        - proximální = porucha reabsorpce bikarbonátu
        - distální = porucha acidifikace moči (exkrece H^+)
    - GIT
      - průjem
      - enterostomie
      - drenáž pankreatické šťávy nebo žluče
      - fistula tenk. střeva
-

Běžné typy MAC - ketoacidóza

- základní poruchy
    - zvýšená lipolýza v tukové tkáni – mobilizace MK
    - zvýšená produkce ketolátů z acetyl CoA (lipolýza TG) v játrech (β -hydroxybutyrát, acetoacetát, aceton)
      - jejich vzájemný poměr závisí na poměru NADH/NAD⁺
  - regulačně je to důsledek
    - ↓ inzulín/glukagon
    - ↑ katecholaminy, ↑ glukokortikoidy
  - (1) diabetická
    - hyperglykemie + precipitující faktory (stress, infekce)
      - lipolýza (inzulín, katecholaminy) – MK – dysregulace metabolismu MK v játrech (inzulín, glukagon) – ↑ oxidace MK - ↑ acetyl CoA – ketogeneze
    - klin. projevy jsou důsledkem hyperglykemie a ketoacidózy
  - (2) alkoholická
    - typicky chron. alkoholik několik dní po posledním excesu, hladovějící
      - metabolizace etanolu na acetaldehyd a acetát spotřebovává NAD⁺
      - inhibice glukoneogeneze, favorizuje ketogenezu
  - (3) hladovění
-

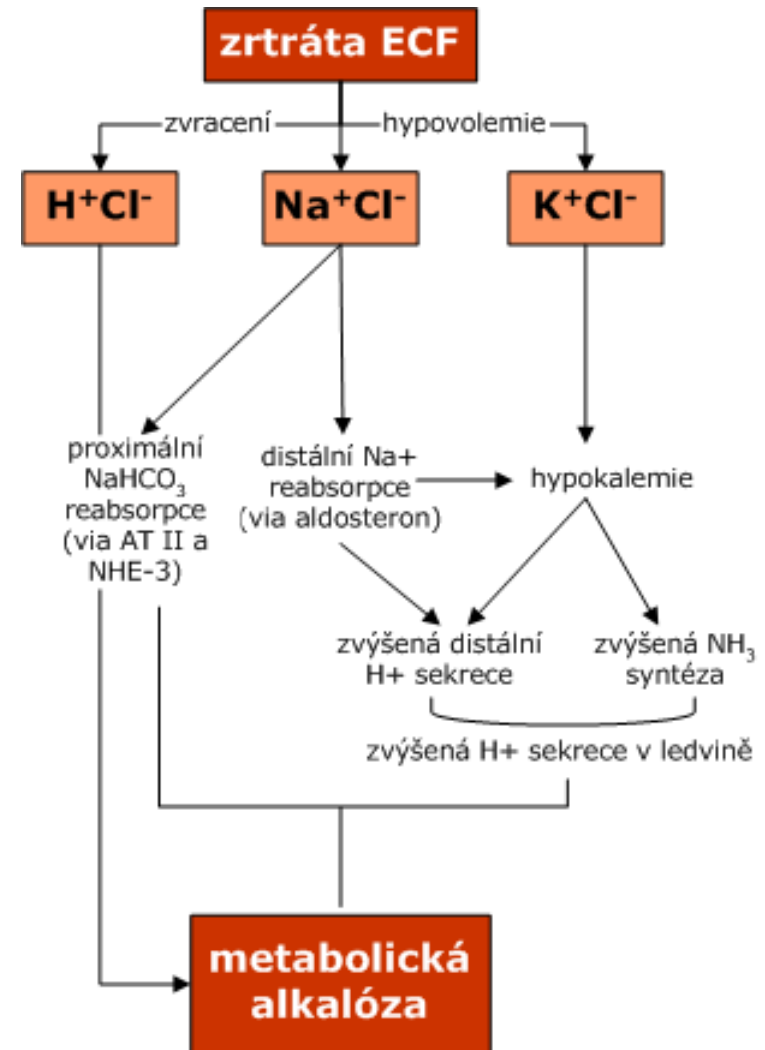
Běžné typy MAC - laktátová acidóza

- za normálních okolností veškerý laktát recykluje !!
  - pyruvát - kompletní oxidace
  - glukoneogeneze (60% játra, 30% ledvina)
  - renální práh (5 mmol/l) za norm. okolností zajišťuje kompletní reabsorpci laktátu
- laktátová acidóza
  - (1) zvýšená produkce
    - fyzická námaha, křečové stavy
      - jaterní metabolismus je tak efektivní, že tyto stavy samy o sobě nevedou k déleodobější acidóze
  - (2) porucha metabolizace laktátu
    - typ A = hypoxická
      - šok (hypovolemický, distribuční, kardiogenní), hypotenze, anemie, srd. selhání, jaterní selhání, malignity, ... **nejčastěji kombinace !!!**
    - typ B = inhibice kompl. metabolismu
      - nejč. léky – biguanidy (inhibice ox. fosforylace v mitochondriích)

Metabolická alkalóza (MAL)

- $\uparrow$ pH v důsledku $\uparrow$ HCO₃⁻
- patofyziologicky - klasifikace podle toho, jak je změněn cirkulující volum:
  - (A) hypovolemická MAL
    - v důsledku ztráty kyselého ECF – typicky prolongované zvracení či odsávání žal. šťávy
    - nadužívání diuretik (mimo acetazolamid a K-šetřící)
    - kompenzatorní retence Na v ledvině (aldosteron) je provázána renální exkrecí H⁺
    - kongenit. hypochloremie
    - některé průjmy (sekreční – Cl ztráty)
    - diabetes insipidus
    - Barterův syndrom
  - (B) normo-/hypervolemická MAL
    - posthyperkapnická
    - zvýš. přísun bází (antacida / NaHCO₃, CaCO₃)
    - primární hyperaldosteronismus
    - sekundární hyperaldosteronismus (např. renovask. hypertenze)
    - Cushingův syndrom
    - jaterní selhání (terciární hyperaldosteronismus)
      - kombinováno s RAL v důsledku stimulace resp. centra metabolity
- kompenzace
  - pufrý
  - retence pCO₂ poklesem stimulace resp. centra
    - ale omezená kompenzace, protože při ~ pCO₂=55mmHg již přebírá kontrolní roli kyslík
  - renální kompenzace rovněž omezena, protože ledvina je buď důvodem vzniku poruchy (B) anebo je zásadní úprava hypovolémie (A) a pak se podílí na vzniku bludného kruhu

FFFFFT!

CARBON DIOXIDE
EMISSION
CONTROL
AUTHORITY

'SUPER-STICK'
MASKING
TAPE

NICK